

Hol marad Szeged?

— Első osztályú városok. —

(Saját tudósítónktól.) A magyar vidéki városok között eddig nem volt különösebb rangosztályozás. A legnagyobb is annyira messze jut a fővárostól, hogy nem érezheti magát sokkal előbbvalónak a többinél. Nincs úgy, mint Ausztriában, ahol a tartományok székhelyei mindenesetre pozíciót jelentenek a többi városok fölött s nemcsak a közigazgatásban, hanem többnyire a forgalom és a kultúra nézőpontjából is kiemelkednek. De nálunk nincsenek Land-ok s a „szabad királyi” ugyan több valamivel a „rendezett tanácsú”-nál, de arisztokratáskodni egyiknek a másik fölött nem volt joga.

Most azonban, úgy látszik, van. Lukács László pénzügyminiszter tudvalevőleg javaslatot terjesztett a képviselőház elé, amely három magyar városnak: Pozsonynak, Fiumének és Zágrábnak megadta a jogot, hogy kötvényeket bocsásson ki, amelyeket a tőzsdéken szabad forgalom tárgyává te-
gyenek.

Ez igen helyes és indokolt dolog. Maga a javaslat nem először van a képviselőház előtt. Amikor annakidején elvonták a parlamenti tárgyalás elől, az volt az aggodalom, hogy a városok által kibocsátott kötvények az állam kötvényeinek elhelyezését fogják megnehezíteni. Azóta ez az aggodalom elmúlt. Nemcsak azért, mert az utolsó állami járadék-kibocsátást negyvenszeresen tuljegyelték. De a francia tőke oly nagy érdeklődéssel és rokonszenvvel fordul a magyar értékek felé, hogy az egyenesen biztató a vidéki városokra nézve. A főváros kölcsönének sikere s az a körülmény, hogy a párisi tőzsdén már nemcsak a fix kamatozású magyar papirokat, de egy magyar bankrészvényt is bevezetnek, eloszlatnak minden okot, amelylyel eddig a községi kötvénykibocsátást korlátok közé igyekeztek vonni. De azért indokolt, mert a súlyos föltételű, teljes megkötöttséget jelentő kölcsönökből, amelyekbe a vidéki városok legtöbbször belémerültek, csakis ez a forma segítheti ki azokat. A vidéki városok kulturája, rendezett és az állam által kellően ellenőrzött közigazgatása pedig ezeknek a kötvényeknek teljesen biztos alapját megadja.

Igen: de miért csak Fiume, Pozsony és Zágráb? Azért vetjük föl ezt a kérdést, mert amikor a törvényjavaslat először került a képviselőház elé, több magyar város — köztük elsősorban Szeged is — megmozdult: ha már a vidéki városok kötvényeket bocsáthatnak ki, hát miért ne ők is?

— Hazamegyek és kipakkolom! — mondta most elszántan, az utcát is unta már, még a bolyongást; visszafordult a Muzeum-körút felől és hazament. Elővette a kulcsokat, felgurította az asztal pompás redőnyét és nézegetni kezdte; mindjárt fent, a tetején, kezébe akadt egy gépecske, akkora, mint egy nagybacska doboz, a fája fekete és fényezett.

— Ej, — gondolta Márkus, mikor már alaposan megvizsgálta — hiszen ez egy beszélő masina, egy pompás kis parlográf. Annak az írónak finom izlése volt!

Felhuzta a gépet; egy kicsit recsegett, azután lágyan, halkán, csudálatos szavak buggyantak ki a száján; olyan szerelmes, alázatos, elragadtatott asszonyi beszéd, amit csak önkívületben, négy fal titoktartó véde-
dése alatt szoktak elsugni.

Márkus nagy tenyerével a fejéhez kapott, azután a gépre ütött, hogy az megrezzen belé, de azért zavartalanul, lihegve, híz-
kedve, elgyötört és boldogan bugott tovább:

— Add ide a szád, hadd csókolom meg. Te édes! Te drága! Mókus... Mókus... Mókus...

Miért csak ez a három? Zágráb: jó, a horvátok fővárosa s a sok egyéb között, amivel a horvátoknak a béke okáért kedveskednek, szerepel a kötvénykibocsátás joga is. Fiume: a tenger gyöngye. Az agyonbecézett, de talán ép ezért hálátlan kikötőváros, amely sokkal több pénzt nyelte el az államnak, mint amennyi örömet és önértetet okoz az a tudat, hogy nekünk is van tengeri kikötőnk. De Pozsony? Mert az az ő koronázó város? Hát a városok között is érdemet jelent az ősiség, nemcsak az emberek társadalmában?

Komolyan beszélve, nincs kellő jogcime az „első osztályú városok” rangjának, se Pozsony, de talán Fiume és Zágráb javára se. Az első jogcím: az eladósodottság, — ez megvan nálunk is, meg más vidéki városokban annyira, mint a főnti háromban. A másik jogcím: a hitelezés kellő bázisa: hát ebben se maradunk egészen el.

Hihető azonban, hogy a napokban benyújtott törvényjavaslat tulajdonképp nem jelent megkülönböztetést három város javára, hanem csak kezdetet. Ha ez így van, Szegednek talán minden más városhoz hamarabb meg kell mozdulnia, hogy a törvényhozás e kedvezésében részesüljön s ennek segítségével enyhítsen a helyzeten, amelyekbe sokszor megdöglőnül kötött, súlyos feltételű kölcsönöi juttatták s igyekezzenek a jövő fejlődéséhez szükséges eszközöket megszerezni.

A trieszti vízrebocsátás tanulságai.

— Trónörökösi irás a magyar képviselőházhoz. —

(Saját tudósítónktól.) A trieszti napok egyik örömdetes tanulságát abban szűrjük le, hogy az árpádházi magyar királyok ama nagy ösztöne, amely őket állhatatosan a tengerek felé terelte, a nagy magyar királyok ama gigászi koncepciója, amely a Dunának más medret akart ásni, s a hatalmas magyar folyót neki akarta vinni az adriai tengernek: feléledni látszik a magyar emberek lelkében: és vágyódásában.

Nem lehet tagadni: a trieszti hajó-vízrebocsátás megteremkenyítette nemcsak a fantáziánkat, de élesebbé tette az önfentartási ösztönünket is. Felkeltette bennünk a vágyat, hogy még sok hatalmas hadihajó vízrebocsátásának legyünk tanúi, hogy hadiflottánk oly erőre és harcképességre tegyen szert, hogy támadólag is képesek legyünk megvédelmezni tengerpartunkat bárki ellen, aki kezét utána kinyújtaná.

A trieszti ünnep népszerűvé tette a haditengerészetet. Nemcsak tengernagyok fejében, tengerésztisztek gondolatában, hivatalok félhomályában szinlődik egy hatalmas, tette kész flotta gondolata, hanem át van ültetve a légdusabb és legháládatosabb talajba, az egész közvélemény, az egész nemzet lelkébe, érzésébe, akaratába.

A trieszti ünnepen a haditengerészet elfoglalta a maga méltó helyét katonai erőnk rendjében. A trónnak leendő örököse, a császári és királyi ház nagyszámú főhercege és főhercegasszonya, a legmagasabb állami méltóságok, az országgyűlés tagjai, csaknem az egész tábornoki kar s a megilletődött, meghatott nép tizezrei jelentek meg az első Dreadnought tiszteletére.

S ha, amit a hozzá intézett királyi irat szövege is hirdet és elismer, a trónörökösnek valóban nagy érdeme van abban, hogy haditengerészetünk fejlődése merészebb és gyorsabb szárnyacsapásokkal halad előre: a tenger fontosságának e fölismerése, a tengeri érdekek e hő istápolása, nagy magyar királyok hagyományainak és politikai terveinek ez átérzése fénynyel vonja be férfias és nemes alakját annak, akire az osztrák és magyar trón minden gondja és minden dicsősége vár.

E hatalmas benyomásokon kívül más, nem

kevésbé örömdetes tanulsággal szolgált a ragyogó trieszti ünnep.

Sötét forrásokból csergedezve, homályos szegletekből fakadva, mérges pókok által szövögetve, baljóslatu hírek keletkeztek a trón örökösének a magyarok iránt táplált érzéseiről. A magyar nemzet zöme sohasem hitt e hiresztelésekben; de — semper aliquid haeret. Akadtak pesszimisták vagy könnyen hívők mégis, akik másképp gondolkodtak.

Nos, a trieszti ünnepek egész lefolyása, fényes cáfolata volt e politikai dajkamesének. A megjelent magyar urak sok oly értékes és megtisztelő jelét tapasztalták a trónörökös rokonszenvének, sőt merjük mondani, a magyarság iránt való előszeretetének, hogy a kétségnak még az árnyéka is eltűnik immár a legpesszimistább s a legkönnyen hívőbb magyarok lelkéből is.

Valóban, nem mondhatunk egyebet, mint hogy a trieszti ünnepség alatt a magyar nemzet — a hajószentelésen megjelent fiai személyében — érezte egy férfias és nemes szívnek a meleg liktetését.

A nagy király, aki friss erővel, soha el nem lankadó kötelességérzettel intézi az első Dreadnought vízrebocsátásán a legbensőbb meglepéssel vett bizonyára tudomást mindarról, ami a trieszti ünnep keretében történt.

A „Viribus Unitis” csatahajó, amely az ő jól bevált jelmondatát az oldalán viseli, amily hatalmasan és szépen vágott neki a tengernek, ép oly erővel fog nekivágni a jövő bizonytalanságainak.

Ez a hajó jelképe a nemzet áldozatkész-ségének s az uralkodó szilárd elhatározásának, hogy az osztrák és magyar monarchia a szemét és a kezét rajta tartja a tengerpartján. A modern hajókolosszusai nem bántanak, nem támadnak meg senkit, de senkitől meg nem ijednek és megvédelmezik tengerpartunkat mindenki ellen.

Budapestről jelentik: A „Viribus Unitis” vízrebocsátása alkalmával Triesztben időző magyar képviselők tudvalevőleg egy részükre átengedett torpedónaszádról, amelyen kirándulást tettek, szikratáviró útján üdvözltek a Miramare yachton tartózkodó Ferenc Ferdinánd trónörökösöt. Erre a főherceg azonnal válaszolt, de mivel a válasz a Baron Gautsch nevű Lloyd-gőzösről volt intézve, amelyről a képviselők már eltávoztak, a sürgőn Földeákra továbbították, ahová Ná-vay Lajos, a képviselőház alelnöke, a magyar országgyűlés tagjainak a trieszti ünnepségen volt vezetője, utazott. A távirat szövege a következő:

Ná-vay Lajos képviselőházi alelnök urnak a Baron Gautsch fedélzetén Trieszt.

Nagyon megörvendeztetett a magyar országgyűlési képviselőknek a Viribus Unitis csatahajó vízrebocsátása alkalmából küldött oly szíves üdvözlése és amidőn ezt a legszívebbesen és a legmelegebben megköszönöm, egyúttal ama reményemnek adok kifejezést, hogy a magyar országgyűlés és képviselői kipróbált honszeretetükkel a jövőben is ép oly megértéssel fogják előmozdítani haditengerészetünk igen kívánatos fejlődését, mint eddig.

Ferenc főherceg.

A pénzügyi bizottság ülése. A képviselőház pénzügyi bizottsága Láng Lajos elnöklésével szerdán délután folytatta a véderőjavaslat tárgyalását. Az ülésen felszóltak Szebeny Antal, Bakonyi Samu, Hazai Samu honvédelmi miniszter és Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök. A bizottság a véderőjavaslatot általánosságban elfogadta.

Az orosz Dreadnoughtok. Pétervárról jelentik: Most kezdik építeni a három Dreadnoughtot a fekete-tengeri flotta számára. Az óriáshajók 26 ezer tonnásak lesznek s fedélzetükön 12 hatalmas ágyú lesz. Az építéssel jövő év őszéig kell elkészülni.